

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ РАДИКАЛІЗАЦІЇ НАСТРОЇВ І ПРОЯВІВ ЕКСТРЕМІЗМУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. Актуальність проблеми попередження деструктивних проявів радикалізму та екстремізму зумовлена сучасними світовими тенденціями розповсюдження цих практик. Останнім часом процеси радикалізації, що призводять до насильницького екстремізму, набувають значного поширення та нових еволюційних форм. Це пов'язано, з одного боку, із загостренням соціально-економічної та політичної ситуації, кризовими явищами в культурній, духовній сферах, а з іншого – зі стрімким розвитком і популяризацією інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ), розширенням їх функціональних можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ідейно-політичної сутності, особливостей поширення, визначення місця радикалізму та екстремізму в системі викликів і загроз національній безпеці України, політико-правового регулювання механізмів попередження політичного екстремізму, запобігання радикалізації і тероризму присвячено чимало праць відомих вітчизняних вчених, серед яких В. Горбулін, М. Дмитренко, О. Корніївський,

В. Остроухов, В. Паламарчук, М. Розумний та інші.

Не менш вагомими, з огляду на стрімкість поширення сучасних тенденцій радикалізації настроїв у суспільстві, є дослідження проблем ціннісних орієнтацій, політичної комунікації, демократичної політичної культури, представлені в наукових працях В. Андрущенка, Б. Андрушишина, О. Бабкіної, В. Бебика, М. Бойчука, І. Варзаря, М. Головатого, В. Горбатенка, Г. Зеленько, О. Кіндратець, В. Корнієнка, О. Новакової, М. Остапенко, Ю. Шайгородського, В. Якушика та інших. Однак, незважаючи на значну увагу науковців до цих проблем, залишається низка невирішених завдань, насамперед з огляду на складність і багатоглибкість цих феноменів, а особливо швидкість темпів змін форм їх прояву та методів боротьби з ними.

Враховуючи сучасні світові тенденції поширення цих практик, а також виклики та загрози, які вони несуть із собою, **метою статті** є визначення перспективних підходів до попередження радикалізації настроїв і проявів екстремізму в контексті забезпечення сталого демократичного розвитку.

Strategic communications and individual informatively psychological campaigns

Виклад основного матеріалу. Всі форми прояву екстремізму стають все більш глобалізованими. У результаті цього правоохоронним органам дедалі складніше виявляти та передбачати терористичну та екстремістську діяльність, що свідчить про неефективність використання виключно традиційних (у тому числі силових) методів боротьби з подібними практиками, зокрема, щодо усунення джерела та корінних причин проблеми. Саме тому наразі існує нагальна необхідність застосування більш широкого підходу до попередження радикалізації, націленого на втручання на ранній стадії та залучення до цього процесу широкого спектра дійових осіб в масштабах усього суспільства.

Як відомо, саме молодь (громадяни віком від 14 до 35 років) є найбільш соціально активною групою суспільства, що характеризується динамічністю, мобільністю, сприйнятливостю до нових ідей, цінностей, принципів, норм тощо. Попри це, відповідно до статистики та результатів численних соціологічних досліджень [1], молодь є і найуразливішою соціально-демографічною групою населення. Так, тривалі політичні й економічні кризи, соціальна напруга, побутові негаразди, безробіття, незадоволеність своїм становищем у суспільстві, брак чітких орієнтирів суспільного розвитку тощо слугує джерелом негативних змін у соціально-психологічному самопочутті молоді. Це призводить до корозії моральних принципів у молодіжному середовищі, відмови від духовних цінностей та ідеалів своїх батьків, що провокує внутрішньо-

особистісні конфлікти між життєвими цінностями і укладом життя, а також може бути причиною афективного сприйняття дійсності, прийняття неадекватних ситуації рішень, сприйнятливості до екстремістських ідей, радикалізму в думках і в поведінці.

Яскравим прикладом реалізації превентивних стратегій запобігання проявам радикалізму та екстремізму є чинна *Мережа попередження радикалізації (RAN)* [11], діяльність якої здійснюється по всій Європі.

Одним із підходів, який застосовується RAN, є навчання молоді (*Educating young people*) в рамках освітньої програми.

Такий підхід націлений на застосування освітніх практик щодо:

- просвітництва молоді з питань громадянськості; формування та розвитку у неї загальнокультурних, демократичних та інших цінностей;
- виховання політичної, релігійної та етнічної толерантності;
- боротьби з ксенофобією, расою, етнічною та ін. дискримінацією;
- сприяння усвідомленню важливості та необхідності культурного різноманіття;
- формування альтернативної точки зору, неупередженого мислення;
- підвищення психологічної стійкості до впливів деструктивного характеру;
- роз'яснення питань, пов'язаних з історичними наслідками політично, етнічно тощо мотивованого насилля;
- підвищення рівня цифрової грамотності, а також інформованості та обізнаності стосовно ризиків та деструктивних проявів радикалізації;

Стратегічні комунікації та окремі інформаційно-психологічні кампанії

– заохочення соціальної згуртованості за допомогою діалогу (в тому числі використовуючи новітні цифрові технології, онлайн-методи), засвоєння принципів і цінностей деліберативної демократії;

– сприяння міжкультурному взаєморозумінню та розвитку демократичного громадянського суспільства.

Іншим, не менш вагомим *підходом* до попередження радикалізації настроїв є *залучення громадян суб'єктами забезпечення державної безпеки до спільного політико-культурного простору* шляхом розробки та впровадження нових форм і засобів їх участі в процесі прийняття суспільно важливих рішень, а також форматів соціально-політичних інтеракцій на інноваційних засадах. Так, прихильники партисипаторної демократії підкреслюють невід'ємну цінність участі – її виховний (освітній) та розвиваючий ефект. Подібна практика надасть можливість громадянам доносити до представників влади власну точку зору з питань, що їх турбують, сприятиме зацікавленості суспільно-політичним життям, відчуттю особистої відповідальності за стан суспільних справ та змогу впливати на рішення влади, засвоєнню відповідних цінностей громадянської участі, утвердженню демократичних норм, що, у свою чергу, значно зменшить соціально-психологічну напруженість у суспільстві.

Безумовною перевагою сучасного суспільства є активне освоєння інформаційного простору, новітніх ІКТ. Так, згідно із Глобальним звітом щодо розвитку інформаційних технологій-2016, опублікованим Всесвітнім економічним форумом, Укра-

їна за рівнем розвитку ІКТ посіла 64 позицію в рейтингу серед 139 країн світу [13], а за даними всеукраїнського дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології за лютий–березень 2016 року, частка користувачів мережею Інтернет серед людей 18–39 років в Україні сягнула 91 % [2]. Попри це, необхідно відзначити, що перспективи та варіанти впливу ІКТ на демократичне управління значно відрізняються. З одного боку, ІКТ знаменують світанок нової ери демократії, пропонуючи нові можливості для участі громадян. З іншого – ІКТ приводять до посилення контролю з боку держави й комерційних структур, а також, за відсутності необхідної політичної волі влади щодо впровадження ефективної політики соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку держави, ігнорування представниками влади прав та інтересів суспільства тощо, *можуть призвести до суттєвої радикалізації суспільних настроїв і перенаправлення потенціалу ІКТ у формування протестних акцій у невіртуальному, реальному середовищі.*

Свідченням цього стали масові антиурядові мітинги з вимогами радикальних політичних реформ у країнах Близького Сходу, які дістали назву «Арабська весна» (в тому числі протестні акції, що розпочалися в Стамбулі й поширилися по всій країні, які у світових ЗМІ здобули назву «Турецька весна»), а також події листопада 2013 – лютого 2014 років в Україні, відомі як Революція гідності.

Характерною рисою майже всіх масових виступів як у країнах Близького Сходу, так і в Україні було

Strategic communications and individual informatively psychological campaigns

активне використання протестувальниками інтернет-технологій, зокрема соціальних мереж і мобільного зв'язку, для мобілізації учасників протестних рухів, координації їх спільної діяльності, а також інформування громадськості своєї країни та світу про події, що відбувалися. Водночас відповіддю представників влади на масові заворушення стало застосування як силових підрозділів задля ліквідації протестів, так і різноманітних технологічних засобів з метою припинення взаємної комунікації громадян. Наприклад, під час протестів у Єгипті представниками державної влади, з метою придушення масових виступів ще на початковій стадії, було відключено доступ до Інтернету та мобільний зв'язок [3, с. 74].

Аналізуючи питання щодо зростання *ролі новітніх засобів комунікації під час протестних рухів сучасності*, варто відзначити, що ці можливості стали реальними завдяки появі нових моделей суспільно-політичної поведінки і трансформації самого суспільства, що, за словами соціолога Г. Рейнгольда, за потреби перетворюється на «розумний натовп». На його думку, саме завдяки активному використанню нових форм і засобів електронної взаємодії «розумні натовпи» самоорганізуються з метою зміни політичної ситуації [4, с. 8–9]. Такі засоби допомагають людям ефективно комунікувати та узгоджувати свої дії, і саме ці засоби сприяють віднайденню нових форм і методів взаємодії, інноваційних форм громадського впливу та контролю.

Одним із основних принципів функціонування «розумного натовпу» є принцип децентралізації, який ми спостерігали під час протестної мобілізації як у країнах Близького Сходу, так і в Україні. Зокрема, на думку дослідника Дж. Шуров'єскі, ідея «мудрого натовпу» не ставить під сумнів переваги децентралізації, адже спільне рішення такого натовпу є більш ефективним, ніж нав'язане з центру: «Сила децентралізації полягає в тому, що, з одного боку, вона заохочує незалежність і спеціалізацію, а з іншого – дозволяє людям координувати свої дії та вирішувати складні проблеми» [5, с. 83–84]. Розвиток Інтернету (у певному сенсі це найбільш наочна децентралізована система у світі) та взаємодіючих технологій яскраво продемонстрували можливість децентралізації» [5, с. 82–83].

Загалом протестні акції як у країнах Близького Сходу, так і в Україні підтвердили дієвість втілення на практиці принципу «розумного натовпу», адже склад протестувальників, зокрема в Туреччині й Україні, вказує на те, що мітинги стали виявом суспільного руху, який використав можливості ІКТ та мережі Інтернет з метою об'єднання своїх зусиль. Масові заворушення в цих країнах засвідчили, що наразі можливе практично миттєве зародження неорганізованого стихійного протестного руху політичного спрямування, що у протистоянні з чинною владою, котра відмовляється дослухатися до голосу народу, який її обрав, може призвести до трагічних наслідків: зневіри, розчарування, страху, радикалізації суспільних настроїв,

Стратегічні комунікації та окремі інформаційно-психологічні кампанії

насилення, кровопролиття, людських жертв тощо.

Саме тому *формування та реалізація політики держави щодо проектування та використання інноваційних форм і засобів електронної взаємодії*, які збільшують і поглиблюють участь громадян у процесі прийняття суспільно важливих рішень, може сприйматися як одна зі *стратегій перенесення у мирне русло врегулювання конфліктів*, у тому числі й політичних, за допомогою цивілізованих правил і процедур, а також як *ефективний підхід до попередження радикалізації настроїв і проявів екстремізму*. Адже розроблення та впровадження подібних інноваційних форм сприятиме засвоєнню суспільством демократичних норм і цінностей, надасть можливість громадськості контролювати процес реалізації державних рішень, визначати їх ефективність та адекватність, а також надавати свої пропозиції та рекомендації щодо подолання головних суперечностей на шляху реформування та побудови дієвої моделі суспільно-політичного розвитку. Це, у свою чергу, сприятиме зниженню кількості прихильників радикальних поглядів і зведенню до мінімуму необхідності (чи бажання) використання крайніх, рішучих дій, методів і засобів задля вирішення назрілих соціально-політичних проблем в державі.

Аналізуючи досвід розвинутих демократій щодо розробки та запровадження інноваційних форм взаємозв'язку та співпраці між громадянами у сфері електронної взаємодії, що можуть бути спрямовані на попередження та запобігання радикаліза-

ції суспільних настроїв, можемо виділити наступні:

• **Міські збори 21-го століття** (21st Century Town Meetings) [6]. У рамках цих зборів ІКТ використовуються для забезпечення взаємодії між великою кількістю громадян в одному фізичному місці. Ці вражаючі одноденні заходи охоплюють від 500 до 5000 громадян, зацікавлених, зокрема, в питаннях планування, розподілу ресурсів, вироблення політики тощо [10, с. 351–366]. До закінчення Зборів, їх організатори формують звіт, що містить результати обговорень та рекомендації, і репрезентують його учасникам, представникам влади та ЗМІ. Поєднання обговорень у малих групах і широко-масштабного прийняття колективних рішень в один день було б нездійсненним без використання ІКТ. Ця інновація має перспективу розширення, наприклад, паралельним проведенням Зборів у різних географічних точках, таким чином долаючи політичні кордони.

• **Відкриті дискусійні форуми** (Open discussion forums). Поява Інтернету привела до розквіту віртуальних дискусійних форумів, що дозволяють спілкуватися громадянам через простір і час, до такого ступеня, який раніше був немислимий. Однак лише невелика частина цих форумів явно орієнтована на політичні питання.

Аналізуючи роботу онлайн-форумів, науковий співробітник факультету політичних наук університету Антверпена (Бельгія) Д. Янссен і науковий співробітник університету Люксембурга Р. Кіс виокремлюють дві *конструктивні характерис-*

Strategic communications and individual informatively psychological campaigns

тики, що мають істотний вплив на форму взаємодії між громадянами, а отже, на ступінь здійснення виваженого судження. Перша характеристика – це так звана «технічна архітектура», яка визначає чи буде інтернет-простір для обговорень здійснюватися в реальному часі (чати) або асинхронно (список адрес електронної пошти, тематичні конференції в мережі (група новин), електронні інформаційні дошки, форуми) [9, с. 4]. Друга – спосіб, за допомогою якого організовано інтернет-простір для обговорень. Д. Янсен і Р. Кіс пропонують неповний перелік змінних, які можуть вплинути на якісні характеристики деліберативного процесу: зобов'язання громадян ідентифікувати себе; обмеження відкритості та свободи висловлювання; наявність модерації та її форма; ступінь, відповідно до якого учасники здатні встановлювати порядок денний (тематику) для обговорень [9, с. 5].

Визнаючи важливість суспільної довіри до е-консультацій, почесний професор в галузі суспільних комунікацій Дж. Блумлер і професор політичної комунікації С. Коулмен з Інституту комунікаційних досліджень університету Лідса (Велика Британія) представляють складну, але цікаву пропозицію для «Громадянських асоціацій у кіберпросторі» («Civic Commons in Cyberspace»): створення незалежної, суспільно фінансованої (publicly funded) організації, що відповідає б за «просування, оприлюднення, регулювання, модерацію, підбиття підсумків та оцінювання» громадських онлайн-обговорень і онлайн-консультацій щодо діяльності та пропозицій органів

державної влади [8, с. 19]. Незалежність від уряду сприятиме підвищенню транспарентності офіційних консультацій і допоможе виключити громадські підозри в маніпуляції з боку провладних структур.

• **Онлайн-дорадчі опитування** (ОДО: Online deliberative polling), використовують у режимі реального часу (синхронно) інтерактивні функції Інтернету таким чином, що територіально розосереджені громадяни можуть одночасно радитися один із одним у спільному віртуальному просторі, тим самим усуваючи деякі труднощі й обмеження, пов'язані із залученням великої кількості громадян одночасно в одному фізичному просторі. Перше ОДО, що відбулося в січні 2003 р., було пов'язане з питанням міжнародної політики й залучило 280 громадян [7, с. 115]. Як і при традиційному підході до дорадчого опитування, ОДО об'єднує велику кількість випадково вибраних громадян для обговорення конкретного питання. Процедура проведення ОДО розпочинається з переддорадчого опитування (pre-deliberation survey), після чого учасники розподіляються на невеликі групи, призначені для обговорень від однієї до двох годин на тиждень протягом місяця. Як і у випадку офлайнового варіанта, наприкінці процесу учасники ще раз опитуються з метою встановлення змін у рівні знань і думок стосовно обговорюваного питання.

• **Безпосередня (пряма) правотворчість за підтримки ІКТ.** Незважаючи на застереження, що пов'язані зі застосуванням інформаційних технологій при здійсненні

Стратегічні комунікації та окремі інформаційно-психологічні кампанії

безпосередньої правотворчості, важливо відзначити приклади використання електронних петицій (е-петицій) деякими законодавчими органами, незалежними від прямої правотворчості. Одним із яскравих прикладів є процес, який відбувається в парламенті Шотландії [14]. Веб-сайт Громадського петиційного комітету розміщує петицію в узгоджений період часу, протягом якого заявники мають змогу залучити більш широкий суспільний інтерес і зібрати додаткові підписи на її підтримку (подібний процес нещодавно був започаткований і в Україні). Кожна е-петиція має спеціальний дискусійний форум, на якому це подання й пов'язані з ним питання обговорюються та зважуються. Після завершення цього процесу петиція офіційно подається на розгляд Комітету [12, с. 160]. Така практика може полегшити для місцевих груп або навіть окремих громадян процес подання пропозицій і отримання необхідної кількості підписів, а поєднання цього процесу з громадськими обговореннями на спеціальних веб-форумах сприятиме залученню до дискусії значної кількості громадян та прийняттю більш усвідомленого та виваженого рішення.

Висновки. Узагальнюючи зазначене вище, на нашу думку, до *перспективних напрямів попередження радикалізації настроїв і проявів екстремізму* в контексті забезпечення сталого демократичного розвитку нашої держави слід віднести:

– реформування системи освіти з урахуванням нових вимог і викликів сучасності, зважаючи на культурні та інтелектуальні національні традиції;

– створення сучасних освітніх проектів, впровадження передових зарубіжних і вітчизняних освітніх практик, спрямованих на: виховання свідомих громадян, здатних до раціонально-критичного мислення; збереження та підтримку культурного різноманіття; запобігання проявам радикалізму та екстремізму; відвернення пропаганди ксенофобії, шовінізму, расової та релігійної нетерпимості; виховання толерантного світогляду і поваги до інших тощо;

– розробка онлайн-платформ, де були б представлені історії жертв, що вижили після нападів терористів, задля підвищення рівня обізнаності щодо ризиків та можливих наслідків крайніх проявів радикалізму та екстремізму, практичного їх використання в освітніх програмах;

– розбудова інфраструктури ідентифікації загроз і ризиків радикалізації настроїв і проявів екстремізму; системне проведення моніторингу, незалежних експертиз, аналітичного оцінювання, підготовка прогнозів щодо характеру настроїв, що побутують в суспільстві, та можливостей їх радикалізації тощо;

– розробка нових підходів до формування та реалізації політики попередження радикалізації настроїв та проявів екстремізму на прикладах кращих зразків світового досвіду в цій сфері;

– вироблення механізмів використання в суспільно-політичній практиці потенціалу мережі організацій громадянського суспільства (різного роду інституції, добровільні громадські організації та ін.), що сприяють творчій самореалізації, артикують та інтегрують суспільні інте-

Strategic communications and individual informatively psychological campaigns

реси, конкретизують та виражають громадську думку, а також діяльність яких спрямована на забезпечення прав широких верств населення, зростання громадянської активності, розширення та поглиблення участі громадян у прийнятті суспільно значущих рішень, формування та розвиток громадянської культури тощо;

– творення нових форматів соціально-політичної інтеракції, у тому числі використовуючи потенціал ІКТ, з метою консолідації зусиль влади та суспільства, їх системної взаємодії;

– розвиток самоорганізації населення в громадах як альтернативи конфронтації між владою та громадянами;

– розвиток багаторівневого врядування та утвердження багаторівневої демократії в країні тощо.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що впровадження новітніх освітніх технологій, спрямованих на попередження радикалізації настроїв у молодіжному середовищі, безпосереднього народовладдя та різноманітних інноваційних

форм і засобів електронної демократії є досить актуальним питанням для всіх рівнів політичної взаємодії в будь-якій країні, що сповідує демократичні цінності та торує новий шлях інноваційного поступу, в тому числі й в Україні.

Дослідження застосування цих практик доводить, що всі вони корисні та відіграють вагомий роль у стимулюванні громадянської залученості, розширенні поля громадянської ініціативи та творчості, зростанні громадянської компетентності, формуванні демократичної політичної культури і, в цілому, гармонізації суспільних відносин, адже сприяють виробленню достатньо великою кількістю людей продуктивних моделей поведінки, що базується на реалізації індивідуальних ресурсів. Це, у свою чергу, знижує «градус» напруги в суспільстві, запобігає радикалізації його настроїв і є превентивним методом боротьби з проявами екстремізму. Носії цих громадських практик мають змогу набути нових знань і досвіду, засвоїти нові норм і цінності, що відповідають демократичному політико-культурному розвитку.

Список використаних джерел

1 Вознюк П. Ф. Молодіжний радикалізм в Україні: чинники ескалації та шляхи попередження небезпечних проявів : [Аналітична записка] / П. Ф. Вознюк. – К. : НІСД [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1224/>. – Назва з екрану.

2 Динаміка використання інтернет в Україні : лютий–березень 2016 [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-сайт

КМІС. – Режим доступу : <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=621&page=2>. – Назва з екрану.

3 Ісакова Т. О. Протестні акції у країнах Близького Сходу: інформаційно-комунікативний аспект : [Текст] / Т. О. Ісакова // Стратегічні пріоритети. – К. : НІСД, 2013. – № 4(29). – С. 73–79.

4 Рейнгольд Г. Умная толпа : новая социальная революция : [Текст] /

Стратегічні комунікації та окремі інформаційно-психологічні кампанії

Г. Рейнгольд ; пер. с англ. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 416 с.

5 Шуровьески Дж. Мудрость толпы. Почему вместе мы умнее, чем поодиночке, и как коллективный разум формирует бизнес, экономику, общество и государство : [Текст] / Дж. Шуровьески ; [пер. с англ.]. – М. : ООО «И. Д. Вильямс», 2007. – 304 с.

6 21st Century Town Meetings [Electronic resource]. – The official Internet-representation of the Civic Activism. – Mode of access : <http://civicaactivism.buildingchangetrust.org/tools-directory/21st-Century-Town-Meetings>. – Title from the screen.

7 Ackerman Bruce, Fishkin James S. Deliberation Day : [Text] / Bruce Ackerman, James S Fishkin. – New Haven : Yale University Press, 2004. – 288 p.

8 Blumler Jay G., Coleman Stephen. Realising Democracy Online : A Civic Commons in Cyberspace : [Text] / Jay G. Blumler, Stephen Coleman. – London : IPPR, 2001. – 24 p.

9 Janssen Davy, Kies Raphaël. Online Forums and Deliberative Democracy : Hypotheses, Variables and Methodologies [Electronic resource] / Davy Janssen, Raphaël Kies // paper prepared for the Conference on «Empirical Approaches to Deliberative Politics». – European University Institute. – Florence. – 22–23 May, 2004. – 30 p. – Mode of access : [http:// www. ede-](http://www.ede-)

mocracycentre.ch/files/onlineforums.pdf. – Title from the screen.

10 Lukensmeyer Carolyn J., Brigham Steve. Taking Democracy to Scale : Creating a Town Hall Meeting for the Twenty-First Century : [Text] / Carolyn J. Lukensmeyer, Steve Brigham // National Civic Review.– 2002. – Vol. 91. – P. 351–366.

11 Radicalisation Awareness Network (RAN) [Electronic resource]. – The official Internet-representation of the RAN. – Mode of access : http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm. – Title from the screen.

12 Smith Graham. Democratic Innovations : Designing Institutions for Citizen Participation : [Text] / Graham Smith. – New York, Cambridge University Press, 2009. – 220 p.

13 The Global Information Technology Report 2016 Innovating in the Digital Economy. Insight Report [Electronic resource] / World Economic Forum. – Geneva. – 2016. – 306 p. – Mode of access : http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf. — Title from the screen.

14 The Scottish Parliament Pàrlamaid na h-Alba [Electronic resource]. – Mode of access : <http://epetitions.scottish.parliament.uk/>. – Title from the screen.

Рецензенти:

доктор психологічних наук,
старший науковий співробітник
О. Фармагей,
доктор філософських наук,
професор В. Остроухов

Strategic communications and individual informatively psychological campaigns

Аннотация: Предпринята попытка раскрыть сущность проблемы предупреждения деструктивных проявлений радикализма и экстремизма. Проанализированы современные тенденции распространения этих практик в контексте развития ИКТ. Определена важность применения новейших образовательных технологий, направленных на предупреждение радикализации настроений в молодежной среде. Акцентируется внимание на актуальности и необходимости привлечения граждан к общему политико-культурному пространству путем внедрения разнообразных инновационных форм и средств электронной демократии, предотвращающих радикализацию общественных настроений и выступающих в качестве превентивного метода борьбы с проявлениями насильственного экстремизма. Очерчены перспективные направления их предупреждения в контексте обеспечения устойчивого демократического развития Украины.

Ключевые слова: радикализация общественных настроений, экстремизм, протестное движение, образовательные технологии, информационно-коммуникационные технологии, электронное взаимодействие.

Abstract: The essence of the problem of preventing the destructive manifestations of radicalism and extremism is revealed. The current trends in the spread of these practices in the context of ICT development are analyzed. The importance of the application of the latest educational technologies, that aimed at the prevention of radicalization among young people is identified. The attention is paid to the relevance and the necessity of attracting people to the common political and cultural space by introducing a variety of innovative forms and tools of e-democracy, that prevent the radicalization of public sentiment and act as a preventive method for dealing with manifestations of violent extremism. Promising areas of their prevention in the context of sustainable democratic development of Ukraine are outlined.

Key words: radicalization of public sentiments, extremism, protest movement, educational technology, information and communication technology, electronic interaction.